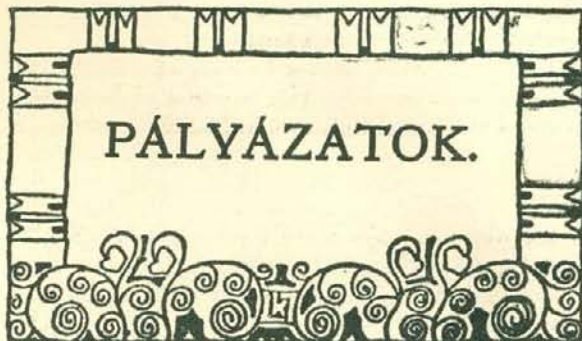

hívott bizottság előtt ünnepélyes kézzeladással kellett Frank szerződése épségben tartását megígérnie.

Amde ez sem használt sokat; Jung és Frank között az együttműködés lehetetlennek bizonyult, gyakori heves összekoccnások zavarták meg viszonyukat s a pör végre is elkerülhetlenné vált az akkor épp a szabadkai templom tervezésével elfoglalt Jung s a nagy inségében dolgozni is alig tudó Frank közt. Perei túlélték Jungot, aki 1809-ben már nem élt, örökösétől pedig (fia ügyvédi pályára lépett) az utána maradt csekély vagyont is lefoglalták a vele

összeköttetésben állt ki nem elégitett hitelezők. Ilyenek voltak a magyar iparművészeti viszonyok a múlt század első s a megelőző század utolsó éveiben Pesten. Elfeledett nevek, melyeknek viselőit életükben a nyomor romantikája vette körül, végtelen nehéz munka- és megélhetési viszonyok, melyek csirájokban ölték el a legnagyobbra törő ambíciókat. Csoda-e, ha ily körülmények között a művészeti és műipari haladás csak lassan, fáradtságosan tör utat magának, hogy ráüsse bélyegét a kisvárosias Pest fejlődésére és csinosodására?

PÁLYÁZAT VERSENYDÍJRA. A Magyar Automobil Klub az 1909. évi június havában tartandó „Prinz Heinrich-Fahrt” automobilverseny alkalmából adományozandó versenydíjak egyikét adja s ennek vázlatos tervét az Orsz. M. Iparművészeti Társulattal együttesen hirdetett pályázat útján akarja beszerezni. A pályázat feltételei a következők:

1. Tervezzenek versenydíjra alkalmas olyan emléktárgyat, amely 2700 koronáért elkészíthető legyen. Ebben az összegben bennefoglaltatik a végleges kivitel alapjául szolgáló minta tiszteletdíja is.
2. A tervezett tárgy anyaga lehet ezüst, bronz s egyéb fém. Esetleg alkalmazható kő, zománc, gyöngyház, teknősbéka, szaru, csont, stb.
3. A pályaterv a végleges kivitelnek megfelelő nagyságú plasztikus (gipsz, plasztilín, viasz) és annyira kidolgozott vázlat legyen, hogy abban nem csupán a kifejezett eszme, hanem a pályázónak a mintázásban való jártassága is megítélhető legyen.
4. Minden pályaműhöz költségvetést kell mellékelni, amelyben a pályázó kötelezően jelentsse be, hogy megbízás esetén mily anyagból készíti és mely áron

vállalja a tervezett versenydíjnak három havi határidőn belül való szállítását.

5. Pályázhatik minden magyar állampolgár.
6. A pályázat titkos. Ennélfogva lássa el minden pályázó tervét valamely jelíggel és jelíggel levéllel.
7. A pályaműveket 1909. február hó 3-ig kell beküldeni az Orsz. M. Iparművészeti Társulat igazgatóságához (Üllői-út 33—37.).
8. A pályabírószám hat tagból áll. Elnöke az Orsz. M. Iparművészeti Társulat elnöke, 3 tagját a Társulat, 2 tagját pedig a M. Automobil-Klub küldi ki.
9. A Társulat a M. Automobil-Klubbal együttesen 3 pályadíjat tűz ki, és pedig:
 - I. díj 300 korona
 - II. „ 200 „
 - III. „ 100 „
10. A Társulat az összes pályaműveket legalább 3 napig kiállítja. A pályázókat pedig figyelmezteti, hogy pályaterveiket a döntéstől számított 30 napon belül vitesék el, mert ezen az időn túl nem vállal értök felelősséget.
11. A díjazott pályatervek tulajdonjoga az Orsz. M. Iparművészeti Társulatot illeti meg.

Budapest, 1908. december havában.

AZ ORSZ. M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT
ELNÖKSÉGE.

ELDÖLT PÁLYÁZATOK. A Dávidházy Kálmán debreceni bördíszműves által kiírt pályázatot november hó 9-én tartott ülésén döntötte el az erre a célra kiküldött bíráló bizottság. Beérkezett 50 pályázótól 277 pályamunka, amelyek közül a 100 koronás első díjat Kőszegi Alvi Tangl Adolf iparművészeti iskolai növendék, a 60 koronás második díjat Wessely Vilmos festő, a 40 koronás harmadik díjat Örkény István és Szendrői Dezső iparművészek pályamunkája kapta. Dávidházy ezeken kívül több pályatervet megvásárolt.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara szűkebb pályázatot írt ki a kamarai kerület

kiállításain kitünt iparosoknak és kereskedőknek jutalmazására szolgáló kiállítási érem mintájára és az ehhez tartozó oklevél rajzára. A Kamara elnöksége az Iparművészeti Társulatot kérte fel, hogy bíráló bizottságot alakítson, amely a beérkezett pályamunkákról véleményt mondjon. A pályázatra, amelynek feltételei szerint az oklevél rajzára csupán a m. királyi képzőművészeti főiskola, az érem mintájára pedig csakis az orsz. iparművészeti iskola növendékei pályázhattak, összesen 63 pályamű érkezett be. A bíráló bizottság meglepedéssel konstata, hogy a pályázat általában figyelemreméltó művészi kvalitásokat mutat, amelyek több növendék komoly tudásra valló munkájában nyilvánulnak meg. A bizottság először az érempályázatról mondott véleményt és a 250 koronás első díjra, valamint a kivittel való megbízatásra Greff Lajos, az 50 koronás második díjra Steinbach János, megvételre pedig Imre Gábor, Mórocz Dénes, Fekete Oszkár és Erbits Gyula iparművészeti iskolai növendékek pályamunkáit ajánlotta. Ezekon kívül megdicsérte Kollátor Henrik és Keresztes Kálmán munkáit.

Az oklevélre beérkezett pályamunkák közül a bizottság a 150 koronás első díjra és a kivittel való megbízatásra Beron Gyula, az 50 koronás második díjra Markó Lajos, megvételre pedig Szalay Gy., Kövesdy Géza és Dienes János képzőművészeti főiskolai hallgatók munkáit ajánlotta.

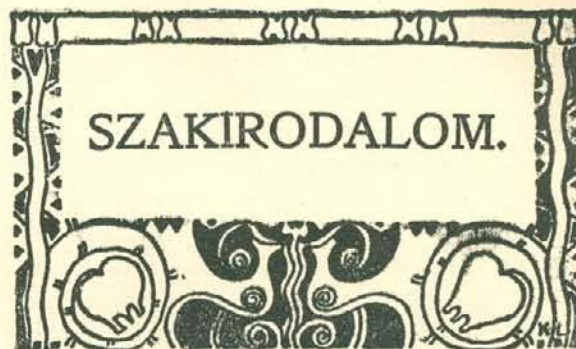
A társulat a felsorolt pályamunkákat a bizottság véleménye kíséretében döntés végett elküldte a temesvári kamara elnökségének.

HELYREIGAZÍTÁS. Lapunk legutóbbi számának Pályázatok rovatában megjelent egy ebédő-, egy hálószoba butorzatára és intarziás, apróbb famunkákra szóló pályázati felhívás. A pályázat határideje az említett közlés szerint 1909 december 28-dika, holott a pályázat már a folyó 1908. évi december hó 28-dikán jár le, a mit ezennel az érdekelt tervezőművészek figyelmébe ajánlunk.

Boldogok a tisztaszívűek, mert meglátják a szépet mindenben.
(RUSKIN.)

A futólagos szemlélő sokszor csúnyának tart valamit: ha pontosabban s szeretettel szemlélné, meglátná a szépségeit.
(HANS THOMA.)

Nem az a baj s a társadalmi elégtelenségnek nem az az oka, hogy a munkás rosszul táplálkozik, hanem az, hogy nem telik öröme a munkában, mellyel kenyerét keresi. Nagyra vagyunk a munkafelosztás elvével; pedig nem a munka van felosztva, hanem az ember. Az a kevés értelem, mit egy-egy emberben meghagynak, nem elég arra, hogy egy egész gombostűt, vagy egy egész szegyet készítsen, hanem abban merül ki, hogy élete fogytáig vagy gombostűfejet vagy szögfejet készít. Gyárvárosainkban mindent gyártunk, csak embert nem.
(RUSKIN.)

ALEXANDER BERNÁT: Művészet; a művészet értékéről; a művészi nevelésről. Franklin-Társulat. E címen egy igen érdekes és aktuális munka jelent meg, melyben a szerző a művészi neveléssel a mai társadalom és iskola szempontjából foglalkozik. A művelt laikushoz szól, ismerteti a mai kor művészetlenségét, annak okait s mindjárt megmutatja azt is, hogy hol kellene ezen visszas állapoton segíteni, hogyan kellene a művészi érzés nevelését belevinni az iskola keretébe.

Eszmemenetét röviden a következőkben ismertetjük: a XIX-ik században kifejlődtek mindazok a tudományok, melyek a művészetet foglalkoznak. Magával a művészetel azonban, vagyis érzelmi szükségleteinkkel, mindaddig vajmi keveset törődtek. Ebben hibás a társadalom, meg főként az iskola, mely ugyan fejleszti az értelmet, de elhanyagolja a figyelem által irányított látás kiművelését.

Ezután meghatározza a művészet lényegét, rámutat forrására s hatásaira. Benne szabaddá válik alkotóképességünk, benne ébredünk egyéniségünk tudatára s magunk-érzésünk nemesítése által megeremjtjük lelkünk harmóniáját. Ezért kell vele foglalkoznia az iskolának, de nem mint tantárggyal, hanem mint neveléssel. Itt nem az ismeret fontos, hanem az esztétikai érzés keltése, ennek pedig egyetemesnek, a művészet minden ágára kiterjedőnek kell lennie, a művészi nevelésnek pedig valóságos lelki élményekben (cselekvés, szemlélet, érzés) kell alakulnia, nem a pusztá szóbeli közlésre. Itt elsőrangú fontosságú a rajztanítás, melynek a tanuló szemlélet- és érdekköréhez kell kapcsolódnia; az öntevékenységet kell benne megőriznie; aktív szemléletre kell szoktatnia, mely összehasonlítás szerzi meg az erős emlékképeket. Ezen alapszik a tiszta, határozott, objektív látás, mely felkelti az esztétikai érzést. Esztétikai nevelésünknek alkalmazkodnia kell az egyéniség fejlődéséhez s így a gyermeket nem az objektív szemlélődés, hanem a — szubjektív természetű — játék vezeti a művészet előcsarnokába.

A középiskolában a konkrét tapasztalati alapnak fenntartásával kell az elvont felé haladnunk. A természet legközönségesebb jelenségeiben kell a szépséget felfedeznünk s a művészet legtökéletesebb alkotásain kell ízlésünket nemesítenünk. A múzeumokban arra kell biztatnunk a tanulókat, hogy saját szemükkel lássanak és saját lelkükkel érezzenek.

Ezen túl következik az idevágó elvont gondolkodásnak, az eszmélkedésnek nevelése. Az érzés megszüntével